

APPENDIX GENERALIS,

In qua post singulares additiones huic tomo de Gen. recens insertar ad respondentem obiectis a P. Pontio (ultra ea, que Author scriptis in Metaph. disp. 12. statit etiam quibusdam instantis, & oppositionibus eiusdem P. Pontii in sua Appendix Apologetica facit, quibus certo loco satisficer hanc poterat.

Lam te præmonitus feci (eruditus Lector) disp. 12. Metaph. q. 9. nu. 282. tunc primum ad manus pervenisse Appendicem apologeticam P. Pontii contra me, Collegamus menu conscripsit, cūm ad finem jam properaret editio secunda Tomi mei. Metaphysicæ, quo factum est, ut ad votum in Metaphysicæ ex interroga pto. Audiorum respondere non poterum, sed illis tantum difficultatibus, quæ ad materiali, dñi ubi agitur, reduci poterant, ut eft videtur in quibusdam 7. 8. 9. & 10. illius disputationis 12. in quibus ex profilo obiectis occursit a pto. Auctore tam impugnante quam propugnante: in quæst. quidem 7. à n. 259. de receptione accidentis materialis in subiecto incorporeo, & in quæst. eadem 7. à n. 262. de dependentia formæ a pluribus simul subiectis: & q. 9. à n. 269. de inhaerentia accidentis in pluribus simul subiectis: & q. 9. per totam de educatione formarum naturalium, & supernaturalium, & q. 10. per totam de procedentia quædam relationum ad sumum terminum.

2. Verum quia temporis angustia, & prælia ad finem jam vergentis sollicitudo, & materiæ importunitas non ultriorum cum Adversario disputationem permittebat, non responsum ad alia materiæ valde diversis attinet, idcirco q. 9. nu. 287. in opportunitioribus locis respondere promisi, & præfertim in reculione, quædam habenda Tomi de Gen. & Corrup. ubi multa opportunitate incide perhexem. Sors autem tulit, ut comedem tempore singulari Superiorum meorum benigneitat ad Provincialium officium promotus fuimus, & paulo post proponente mihi Typographo Venetiæ necessitatem recendunt Toin. de Cocco, & Geniac proinde novas additiones his libris adjungendas efflagitantes, si quid addendum habemur; permisit ut Tomum de Cocco ab aliis novis additionibus recudatur; utptote quibus incumbere non poterant publico precepimus negotio: similique rogavi, quod recessionem Tomi de Gen. usque ad finem Provincialium differret, ut promissa adimplere possem respondere exterris obiectis, negotiis gloriosi.

3. Itaque dictum factum, officio publico functus, vix calamum reluum ad respondentem, cum Quarantis febribus accerim in iubilis, ab incepto desistere cogor, vixque mihi permitterit prolixus languoris molegia oppugnationibus ad libros de Gen. spectantibus occurrere, ac semper infirma valetudine ceteras responsonibus suis locis reservando, paucas tamen atque minoris momenta: In hoc igitur Tomo responsonibus habes ad obiecta de Calore & Aeris, & frigiditate Terra disp. 1. q. 6. in fine primi Articuli: de Rarificatione disp. 4. q. 2. in fine, & q. 3. n. 20. in fine, & q. 5. nu. 44. & eadem q. 1. art. 2. nu. 10. in fine. De caualitate materiali, & forme erga compositionem primi Art. de univocatione materiali, & privationis in ratione principi: disp. 9. 1. art. 3. in fine. De Generatione, an subiectetur in forma disp. 5. q. 2. art. n. 49. De replicatione ejusdem Corporis in pluribus. locis disp. 5. q. 8. in fine. De Univocatione conceptus Viventis q. 8. 1. in fine. De Identitatem numerica viventis ulique ad finem vita disp. 8. 9. 7. in fine, & quantitas ex prefatis difficultatibus, nonnulla ad libros de physico auditu propriæ attingent, data tamen opera ad hos libros illis utique reduti, ut occasione recensionis hujus Tomi, pluribus, quo poteram, occurserem, quod adhuc plenius scissilem, nisi argitudinem, & Typographi moris productionis impatiens molegia impedimento fullet, & ad manus habuimus Cursum præfati Auditoris quem in hac temporis angustia, nec Bononiæ, neque in Romandia tota (præter Tomum physicum) etlo majori qui potu diligentia, etiam apud ejus Patres perquisitum, reperi potui.

4. Quoniam vero P. Pontius in sua Appendix initio, vehementer conqueritur de Epistola Tomo nostro physico secunda editionis Typographo affixa, tamquam à nobis, vel certe altero nostrum dictata in eis Doctrinæ prædicatum, velut minus Scotticæ, eo quod ibi plures ipsius opiniones, quæ à Scoto videtur extortæ, referantur; hic præcipue ejus oppositiones sunt producendas, ut finigili taliſtaciā tum meo nomine, tum College mei, & quidem de collega meo omnem proflus depone debet suppositionem, quandoquidem in Siciliam appulerit ille, antequam illus noſtræ philosophie Tomus recudetur, unde ob nimia diffitanciam, novis imprecisionibus incumbere non potera, sed totum milii onus remanit occurrendi quibuscumque qui post primam editionem nostram impugnerant, quare additiones omnes Tomo logicæ, & physico, & huic de Gen. hæc tenet adjecta, etlo communis nomine prodierunt, ex meo peno dimanarunt, idèoq; si quid in eis perpetram dictum, atque pto. Audiorum offensum, mihi tribuendum est, ac de me solo conqueri debet, an verò jussi, sive discutiendum.

QUARTA OPPOSITIO.

8. Satis frequens in Appendix est jocari super dictum illud à Nostro Typographo de Metaphysicæ, quam dicebat in ea epistola parata a Patre Maffrio, inquit enim Pontius n. 7. Quid facturus sit Maffrius in Metaphysicæ, non scio, si non ex ungue tantum, sed ex majori corporis parte, licet colligere Leonem, non crediderim facile ulrum, qui reliqua partes philosophie horum Patronum jam impressæ, & præfertim novas suas additiones attente legere, expectare posse, quod hic promittit &c.

9. Sed hæc oppositio nullius momenti appetat, ex his quæ habet Adversarius ipse in Appendix pagina 152. n. 208. prope finem, ubi habet hæc verba (quod non credo Maffrius fieri posse dictorum in sua, quam pollicetur, metaphysicæ, in qua spacio ipsum discursum in melius, quam foleat, in reliquo partibus philosophie quæ adhuc vidi) si ergo in hoc posteriori loco, sperat melius me discursum

Generalis.

rum in metaphysicæ, ad quid in priori loco desipiat, & aliis eamdem delerationem suadere conatur, plane hic quadrat adagium epoche mundi esse memorem, quod si hoc ironice dixit, ut credo, experiar an fuit le facit definitus legendi, que contra ipsum disculpi dispens. 11. Met. q. 7. 8. 9. & 10. circa materias ad initio hujus epistolæ intinatas, & quod eadem scientia nequeat esse simul practica, & speculativa disp. 1. Met. q. 4. n. 72. ubi refelluntur, antequam ea viderim, quæcumque addidit in Appendix pag. 23. n. 31. ad confirmandum oportuit, quod dicit probabilitate sufficiere. Et quod secundæ intentiones sunt entia rationis disp. 2. Met. q. 9. n. 2. ubi patet refelluntur, quæ addidit ad probandum oportuit in Appendix 30. antea quam ea viderim, & ponitur etiam particula necessaria, quam ait mala fide al Audore epistole suffit omnis.

10. Et ruris, quod Actio, & Paſſio nullo modo importare possint cuncte realiter recipiunt, præfertim in Scotti sententiâ disp. 6. q. 1. art. 5. per tonum, ubi per extensum referunt eis opinio, & confutatur, ut etiam aliquis suffragatur, quod addidit in Appendix pag. 30. n. 43. prope finem, ut cum inquit (ne expatio, quare ex Scotto, mira videri debet Adversariis, quia ipsi futiliter adhibent, dum docent habitus supernaturales creari creatione propriæ dicta; sed illi longe felicitatis aqua abique cauta urgente cam exco гарант) Verum si hoc documentum, certe nihil contra Scottum diximus, quia re vera Dicit, pro hac opinione, vel potius cum sufficiat, sed documentum possit probabilitate sufficiere, quod educant de potentia Anting disp. 3. phys. q. 3. art. 2. quod quidem voluit hic Pontius nobis opponere, ut facit inferius in Appendix pag. 12. n. 17.8. fed cum hec scriberebat, tanta cibatira, ut non confidaverit quid scribere, quod non temet potest in ea Appendix & frequenter hoc iis evenit, qui non pacato scribunt animo; Sed huius oppositioni jam fatisfecit disp. 12. Metaph. q. 9. ubi n. 292. dico, quod quando illud probable judicamus in physica loc. citato, ibi quoque ingenue fatetur Scottum opposite sentientem adhuc, vel potius tam lupofatu: magis tam non ad Sanctorum Autoritatem, quam aliqua convincing ratione, non enim Adversarii mei genium habeo, quod Recensiorum opiniones in Subtilium scholam introducere velim, velut Scotti placita, nihil influendo, an revera fuit de mente Scotti, nec ne, num verò illud probable judicaverim nulla urgente ratione, videri potest in physica loc. cit.

11. Legat item, que contra ejus opinionem scripsi (melius Arraging dixerim, & Averil) quod ens poni posset genus ad Deum, & Creaturam, nec Divina impedit simpliciter, quod Deus includat formalites generis, & Differentiæ. Cum minime luftratur exceptatio producta in Appendix pag. 112. nu. 1. 38. quod hoc abolute non dixit, sed conditione, nimirum, nihil aliud intelligitur per genus, quam aliquid unum contrahibile per differentias ad plura distinet rationes, nec etiam abolute afftere non impedit simpliciter Divinam, quod Deus includat formalitatem generis, & differentie, sed cum eadem conditione, si caperetur genus pro formalitate contrahibili entis, & differentia pro formalitate contrahente. Non inquit, quod exscutio luftratur, quandoquidem in hoc prefigurata luftratur. Legat ruris disp. 8. Met. q. 1. art. 2. ubi contra ipsum offendit Creaturam ab eterno non habuisse esse diminutum, medium inter ens reale, & rationis, etiam ut ab ipso explicatur, hanque esse communem Scottifacem, sententiam unanimiter laborant, ut ab hac calunnia Scottum defendant, quae si impingeret contra fuit nonnulli Thomifili, ut notavit Rada p.p. controver. 3. art. 3. ubi Scotti Maffieri vocat Scottifacem illos, qui hanc opinionem Doctori subtili adscribunt, tantum abest, quod hoc à nulo Scottifacili negetur, ut fatus confiteretur luftratur in Appendix pag. 113. n. 159. subdicit (quid ait Hec Typographi Auditors? necio sanè, quia in Metaph. quam credo habere adhuc tantum esse diminutum & non ex uno tantum capite &c.) fallitur hic Pontius quandoquidem, etiam dum has scriberet nugas, mes habebat Metaphysicæ esse completem, & absolutum, sicut nunc habet, & forte plus completem, quam ipse veler.

12. At quia videt Pontius hujusmodi esse diminutum non posse vere, & proprie mediare inter ens reale, & rationis, recurrit ad refutacionem, & inquit dixisse absolute, quod mediet inter ens reale, & rationis, sed quæsi mediare, quod ita probatur, quia illud esse diminutum tecum Scottum non habet esse rationis protal dicti, cur repugnat realis existentia, nec esse reale simpliciter, quia non existit realiter aliud, & in hoc convenient cum eis rationes, quod non habet esse reale simpliciter, & in hoc convenient cum eis reali simpliciter, quod non repugnat ipso tale esse, ergo potest dici, si non mediare, ad minus quam mediare inter illa duo esse; Quid est enim aliud quasi mediare, quam non esse nec unum, nec alterum, habere tamen aliquam proportionem cum uno, & cum altero secundum diversas rationes.

13. Verum disp. 8. cit. 9. 1. art. 2. offendit nullatenus posse pondere, quia inter contradicitoria, qualia sunt entia resilia, & rationis in suis formalibus rationibus quatenus hoc, nec est, nec esse potest in rerum natura, illud autem utique nec datur medium, nec quasi medium, allata autem ratio, quia adducitur à Thomifili contra esse diminutum, quod inquit, Scottum tribueret Creaturam ab eterno, proponit, & solvit in terminis disp. 4. cit. n. 21. ubi ostendo, quod licet in aliquo sensu fatus in proprio posse admitti illud esse diminutum quasi mediare inter ens reale, & rationis, tamem propriæ loquendo, admittendum non est, sed debere dici ens reale, quia per eos reale non tantum intelligitur, quod actu est, sed quod est, Maffiri, & Belluti. De Generat. & Corrupt. Tom. III.

vel existere potest, sic enim opponitur entia rationis, tale autem est esse possibile, & diminutum, quod habent Creaturæ ab eterno, quia ipsi non repugnat ponit extra. Confirmatur hæc solutio, quia male dicteretur Antichristus ens rationis, eo quia actu simpliciter non existat, sufficit enim quod posit exsistere, ut non dicatur ens rationis gener, ex eo quod esse diminutum convenire. Creaturæ ab eterno non fit esse actu simpliciter, male diciunt ens rationis, vel cum ente rationis convenire ex hoc capite. Demum quando hic loquendi modus posset admitti in sensu aliquo validè improposito, adhuc tamen Scottifacem præferunt ab eo absit inere debent, ne fomentum de tur calamiae, quam Scotti impingunt eis Averillari circa hoc esse diminutum Creaturæ ab eterno.

14. Legat pariter, quod ibidem scripsi contra erroneam ejus & absurdissimam opinionem, quod Creaturæ habeant ab eterno tale esse diminutum independenter à Deo, & ab operatione Divini intellectus, vel voluntatis, in quo dixi nu. 3. mitius, ac humanae Thomifiliæ egilis cum Scotto, quam Pontius fecerit, quandoquidem, etio impostrum, quod Creaturæ concillerit ab eterno esse illud medium inter ens reale, & rationis, non tamen dixerunt hoc illi tribus independenter à Deo, & à Divina cognitione, quemadmodum afferit Pontius, ut latrone præberet Adversarii campum Scotti, mira videri debet Adversariis, quia ipsi futiliter adhibent, dum docent habitus supernaturales creari creatione propriæ dicta; sed illi longe felicitatis aqua abique cauta urgente cam exco гарант) Verum si hoc documentum, certe nihil contra Scottum diximus, quia re vera Dicit, pro hac opinione, vel potius cum sufficiat, sed documentum possit probabilitate sufficiere, quod educant de potentia Anting disp. 3. phys. q. 3. art. 2. quod quidem voluit hic Pontius nobis opponere, ut facit inferius in Appendix pag. 12. n. 17.8. fed cum hec scriberebat, tanta cibatira, ut non confidaverit quid scribere, quod non temet potest in ea Appendix & frequenter hoc iis evenit, qui non pacato scribunt animo; Sed huius oppositioni jam fatisfecit disp. 12. Metaph. q. 9. ubi n. 292. dico, quod quando illud probable judicamus in physica loc. citato, ibi quoque ingenue fatetur Scottum opposite sentientem adhuc, vel potius tam lupofatu: magis tam non ad Sanctorum Autoritatem, quam aliqua convincing ratione, non enim Adversarii mei genium habeo, quod Recensiorum opiniones in Subtilium scholam introducere velim, velut Scotti placita, nihil influendo, an revera fuit de mente Scotti, nec ne, num verò illud probable judicaverim nulla urgente ratione, videri potest in physica loc. cit.

15. Legat denique contra ipsius dictum Appendix disp. 5. Metaph. q. 11. nu. 243. dum judican communem, & confutant Scotti, & Scottifacem solutionem difficultatum Thomifilarum de Compositione in Deo se fiant, ex distinctione formalis attributorum ejus à Scotto posita, non esse sufficientem, sapere volens supra Magistrum, & condicullos, quandam propter speculationem suam pro tua Scotti sententia, nullius tamen momenti, ut ubi offenditur: Legat, inquit, hac omnia, & alia plura contra ipsum discutant mea Metaphysicæ, & videbit eam non habere esse diminutum, sed completum, & omnibus numeris absolute, videbit sua spes fraudum non esse, quod melius est in Metaphysicæ discuturus, quam in aliis Philosophiæ partibus; videbit tandem quām inopere conciliter locum ultimum in Appendix pag. 117. nu. 162. illis verbis (ex illis spacio cuius a quo Legat in quæcumque Doctrina veratio, fatus clare probaturum me, nisi illi alius impedit, quam que illi obcurrent, tam candidum, ac sincerum Scottifilium, etiam quam ipse Scotti optaverit) Verum ex modo dictis, fatus patet, quam verius sit hoc quis dictum, & quam suo defiderio fraudatus sit Doctor, & hic ruris seipsum canit, figura eius in ferme satissima (air Val. lib. 2.) nihil est enim, quod magis minutus landis precium, quam fides affectus justitiae successus; vno vendibili, & faliero suspensa hæder a nihil est quis.

QUINTA OPPOSITIO.

16. ET quidem per totam Appendix non semel inculcatum est, quod ad argumenta non respondemus in forma, ad eum vim declinandum. Huic oppositioni jam fatisfecimus, cum protestemus in episoliâ ad Leocrum in Tomo physico prima editionis, ubi diximus, id factum esse ad proximationem evitandum, quandoquidem ad respondendum in forma sepius easdem proportiones repetere oportet, concedendo illas in uno sensu, negando in aliis, quod quidem vicio nolis vertendum non est, cum D. Thomas, Scottus, certique Sacra Theologia Antelignani, hoc modo utantur respondendi, sicut & inter Neogricos, Starez, Vasquez, & alii Scolastice Proceres, qui vocatur respondere ad materiali Argumenti, que response data, facile potest ei, tam ad formam argumenti applicare. Ceterum ingeniosus arguit, qui respondentem ad respondendum in forma corrigere pretendit argumentum, & ipse in forma proponere debet; At Pontius interdum argumenta proponit extra omnem figuram, & modum, & sic argumento construendo, ab Argenteo posulat, quod in forma respondeat; de quo experimentum fieri potest in argumento, quod tamquam ineluctabile proponitur ab ipso in Appendix pag. 29. ad probandum relationem caualitati, eis termino suo priorem scilicet esse, ut enim ostendit disp. 12. Met. quæsi. 10. nu. 203. Argumentum illud plurimum tribus terminis confitetur videtur; & cum sit in tercia figura, ubi medium in utrque subiicitur, non facile apparet ad quem illius modum pertinet, cum confiteretur ex duabus affirmativis particularibus ut patet illud confidetur, & tamen non obstante, adeo intrinca, ac defessa quæsi arguendi forma, rogar, ut si illud argumentum unquam solvere velim, id faciamus in forma, ut videatur, & intelligatur, an quidquam dicamus ad propostum. O quam bellum in propositum cadit auctor Seneca sententia, cum lib. 2. de ira scriptor, aliena vixit in oculis hominis, nostra a tergo sunt. Et Chryzolog, aliena vixit, & recurrit ad lapsus sua causa ad criminis causas.

SEXTA OPPOSITIO.

17. Non minus injuria, & frequens per totam Appendix est, quod non pro tua modello sapientia incititia arguit, & ignorans, ut est videtur inter alia loca pag. 59. n. 81. cum inquit, hoc erit impugnari procedit ex ignorantia, &c. Quod quidem convicci genus nequidem per sonnum à nobis unquam audivit, qui honorifice tempore de ipso sumus loquuti, ut videri potest in mea Metaph.

in epilo ad Lectorem, ubi eum appello Scotiam non minus Rec-
torem, quam eruditum, & disp. 12. queſt. 9. num. 23. ubi dico
hunc Auctoreum minime Ferchio inferiorum à me estimari; quinimo
injuriam neque à Typographo nolit trahere in capitulo, in
qua adeo lēsum fuisse preclarum, quanvis enim dicat nouissimae opini-
ōnēs fuisse videri a Sco. o alienas, fatetur tamen eius Curius esse
multa claritate, & fabrititate refutare; ex hoc autem quod quāli-
tatem, in quibusdam opinōnibus a Scoto recederet, non ob id igno-
rantiū ignorantiū titulum incurrit, unde concilio graeci omni-
& ab ipse causa haec nota non alisperire.

17 Cæterum hic ad amissum veritatem, quod Cicero scripsit lib.
Tufel. *propria sibi futilitas altorum viris cereae, oblivici viri*,
auquidem in illa eodem loco, ubi ignorantes nos redarguit,
andem ipse notam pueriliter, ac turpilime incurrit, cum nolra
impugnacionem occurrere volens, inquit pag. 60. linea 2. colum. p.
in forma responderet, distinguendo Seulum. Num ex his quatuor
erbis perfrucretur, quanta sit, & quam eminentes Adversarii la-
teantur, qui omni erubore polloposi, & admonitiones Sancitissimi
patris nostri Francisci in sua regula (non litigent, neque contendant
erbis, nec alios judcent, sed finit mites, pacifici, modeli &c.)
Auditorium tibi arrigat alios judicandi, & ignorantes declaran-
ti. Docent Dialetici i lumenis consequentiam, five sequelam
unquam diligunt debere, sed conquegens, sequela enim cum con-
silio in ipsa illatione, non verò in affectione veritatis, non est dilin-
titione capax, quod diligendo cadit super eum quicunquecum, aut am-
biguitate propositionis, quatenus habet diversos sensus in signifi-
cando; ob id non potest diligendi (autem Dialetici) sed tantum ne-
ari, ut malo, & inconveniens, vel concedi in convenienti, & bo-
ni, si ergo hac sunt prima Logice rudimenta, quæ Tyrones in sum-
mis edidunt; quomodo tu veritatem in præcepto dialeti-
ci, & qui auditorum habes exprobationem aliorum ignorantium, &
irrimandi, quod non respondeant in forma, quomodo, inquam,
modo respondeant ad notam impugnationem distinguendo (sequen-
tiam), quem errorum Preceptor non contadetur dictipulo, quantum
Tyroni prolixi tibi, mi Ponti, hic respondendi modus, ac ini-
mitabili Sapientia tua. In nomine offendere apud Veteres pueritie erat,
modo, rigorose *Censor*, & agnos ignorantis, ac puerilitis incu-
bi; *sapius ad laudes*, arque *virtutem naturam fere doctrina*, *quam se-
natura valuisse doctrinam*, tellatullus.

SEPTIMA OPPOSITIO.

ET quidem per tam Appendix continetur et, quod nec eius dicta, nec Scotti Textum fideliciter referamus, & rursum quod Scotum non intelligamus, etiam cumclare loquuntur, ita ut videre pag. 43., n. 59. in fine, & pag. 56. n. 75. in fine secundae columnae, & alibi frequenter. Ita plane hoc loco quadratum adagium illud. *Vt est, quia diebus cœacis oculi, experimentum faciamus in uno, vel in altero loco, et nos sua, vel ipsius nostra dicta infideliter referat, videatur Appendix pag. 202., no. 371. in fine, ubi ait, at illari mirari, quod ei ad scriptum fuerit contra Scotti mentem, afterfluerit disip. i. physi. n. 90. quod possit a Deo idem Corpus replicari in pluribus locis fine replicatione accidentium ab solitudo, cum non infestis illi fateamur disip. ii. physic. quæst. 9. quod Doctor in d. 4. dit. 10. q. 4. videtur unius tentantem judicare probabilem, faciat experimentum Lector, accipiendo codicem physicum, & videbit, nos id habere in ea qualitate, in argumentis ad oppositum in quarta Confirmatione primi principali, cui flatim responsum est. 14. fallum esse dicto Dodorem (tentantem judicare probabilem, quamvis enim littera N. quasi sub terminis probabilibus eam retulerit : infra tamen illam rejecit versus contra), videtur ne cibi, dicrete Lector, ingenio his referentibus modis aliorum dicta? reverte nimirum que habentur in argumentis ad oppositum, velut allerationes Autoris?*

20 Quis si fidem illius referat Scotti placita, & assertiones, experimentum fiat in qualibet quæst. ill. dicimus nos dari motum localē ad ubi, idque Scottum docere ex professo in qualibet illo ill. Art. 4. Quid ad hoc respondeat Pontius? aut illi magistraliter loquuntur in Appen. pag. 297. n. 276. (Videtiam Doctorem in qualibet illo, & in primis non inventi, quod per se ultra, de hac difficultate, deinde non inventi, ne invenerit potest ab ulo, quod dictum alium motum terminari ad ubi, quoniam motum, qui est aliis efficientis, seu actio per quam producitur, ubi, non potuit iñ affl. mūndū dicere) sic ille fatus audacter, & intrepide, ut ex tali modo loquendi, maiorem fidem apud legentes conciliarer: fed legatur Doct. quodlibet illo Art. 4. & quicquid oculata fide videbit ibi docere dari motum localē ad ubi, quatenus motus est aliis motibus, & non efficientis tantum, ut luculentor offendit in hoc. Toma disp. 4. in fine: hinc comeſat potest, num homines hic senes emulam (n. dicitur.)

non colligunt poterit, non bonus nisi tenet epulum (ut dicitur) campi negaretur.

Quod *Scotum* melius *Scotum* intelligat, experimentum fiat in ratiis difficiulis; nam Corpus replicari possit de potentia. *De absoluta abieciuntur abolutis & a loco indevenientibus*, nos dicimus *dissip.* *tr.* *phys.* q. 49. id fieri non posse, & quando *Dodicit* in hoc alterius, non loqui tantum in ordine ad potentiam naturalem & ordinariam, ut explicat *Pontius* oppositum fentius cum *Recentioribus*, sed in ordine ad potentiam abolutam, quia contradicit *Scotum*, quae inde frequenter etiam in ordine ad talium potentiam repugnant, ut in hoc *Tome* demonstro *diss.* 5. q. 8 in fine, que fuit perpetua; & unanimes omnium *Scotifilarum* intelligentia in hoc loco, uno excepto *Pontio*. *Leteratur* etiam *Scotus* *A. diss.* 44. q. 1. Iuxta prae-

erit in loco, ait Pontius in Append. pag. 43. n. 60. in fine, à nos intellecū non sufficit; item & examen illius quætionis, quod acutus in hoc Tomo dicit. 8. q. 7. in fine, & constat, quis nostrum melius ibi intelligentiam Scotti fuerit allequous.

²² Fiat rursus experimentum circa famosam illam Scotti propositionem, qua probat univocationem entis p.dilt. 3. p. 2. B. omnis in-

scilicet certus de uno concepto, & debitus de diversis, habet conceptum, de quo est certus, alium à conceptibus, de quibus est dubius, &c. cum enim haec maximam adduceremus ad probandam univocationem materie, formæ, & privationis in ratione principi, Ponit dīp. 2, ph. n. 20, inquit propositionem illam verificari solum, quando conceptus illius unus, de quo est certus, est conceptus determinatus, non autem quando illud determinatus, que si communis estponito Thomistom, quam Scotus ipse refutat p. dīp. 3. q. 5, p. 20, istam positionem verf. tereti modo responderem. Nam experimunt quoque in q. an Deus sit in genere, cuius affirmativa partem Ponitius Canticus Recitioribus juxta quandam explicacionem huius generis, & differetiam 3. p. 1. cui fuit dīp. 18. q. 3. cum enim in exp̄lētū neglet Doctor p. dīp. 8. q. 3. respondet, Doctorem ibi non loquitur de conceptu generis, ut sic, sed de conceptu talis generis, qui subfrateretur à re dependente formaliter, id est de natura finita, & limitata, quoque explicatio, ac Scotti intelligentia quam violentia fit, in ex parte, tali ostendo dīp. 12. Metaph. i. 22. Fiat demum experimentum in q. an causalitas cause efficientis dicat re reflectum intrinsecus, vel extrinsecus adventientem; ipse namque in Appen. pag. 29. q. 4. mordacis tenet, importare reflectum extrinsecus adventientem pertinet ad praedicamentum Actionis, in nos nos acriter restringit, quod contra omnia principia affirmaret esse reflectum intrinsecus adventientem praedicamentum ad aliquid; sed hoc quidem refutat Scotus ex profecto 4. dīp. 3. q. r. G. & H. ubi distinguunt actionem de genere ad aliquid, quæ est productiva termini, & effectus, ab actione de generis actionis, quæ non est productiva termini, sed præcise transmutativa subiecti, ita ut pro termino recipiat subiectum per ipsam transmutatum, non vero aliquem effectum per ipsam producam, & actionem producivam termini, & effectus esse reflectum intrinsecus adventientem, probat idem Doctor hac ratione, dictor refutat intrinsecus adventiens, qui profici extremitas ad necessariam confequitur ex vi præcisione positionis sibi possum: sed statim ad ab solutum, in causa sequitur abolutum in effectu, confequitur am bonum extremitas præferimus in Creatis, relatio produci ad producens, ergo &c. Ecce igitur, quam recte Pontius Scotus intellectus in his locis, dum dicens multa doceat caritatem, efficiens

OCTAVA OPPOSITIO.

L Egitur num. 27. Append. pag. 20. quod sub nomine Ty-
pographi ei impossumus plura expresse contra Scotti
intentionem affectuisse, quod ibi ostendunt propositio opinioneum
varium ex omnibus Philosophia partibus longo Catalogo . Cui
at facitiam, diliguimus tunc in ea epistola, quae ait a nobis
Typographus fuisse significata, & que ab aliis Scottis eius Ty-
pographiae familiaribus suggesta fuerit, in prima parte epistolae
ingenue fatur, nos ei significare, solutionem impugnationis,
cum facit Pontius in Logica parva contra explicationem a nobis
affigantibus termini absoluti , & connotativi facile colligi ex his,
quae habemus disp. 8. Logicæ q. 3. Art. 1. in fine q. pro complemento ,
ex parte solutionem alterius impugnationis, quam urget disput.
procem, phys. quæst. T. conclus. I. quod motus Angelorum ad Philo-
sophiam in ne pertinet: habent ex ipsa quæst. procem, nostræ
physicæ Art. 3. & diffut. 10. de loco ab initio , n. & fane tem-
ta se habuisse recordar; cum etenim mihi Typographus scrip-
tis nonnullos studentes noltris ab ipsi potestilite, num adhuc
ad ea respondendum, quæ mihi A. Pontio in Logica, & phys. op-
pensabuntur, rescripi me opportune responsum præseruum in
Met. fed interim eos ex ipsiis nostris fundamentis poſitæ solutio-
nes eruer, experimentum proponendo in prefatis dubiis difficulta-
tibus de Angelorum motu, & explicatione terminorum absoluti ,
& connotativi.

24. *Cæterum*, quæ habentur in aliis epistolis partibus, non ait *Ty-
pographus* à nobis accipere, sed appetit facut ab aliis ejusdem Do-
ctrinae cultoribus audire bibliothecæ lues familiaribus, & for-
tasse al ejidem studenteris nostris Catholigum illius opinionem
accipit, qui in nostra intructi philosophia, & veteres opinio-
nes illas Pontianas non solum à nostris valde diffidere, sed à
Communi quoque Scotilarum exhortare, opinati sunt conseq-
uente esse à Scoto alienas; nec etiam inchoerū iudicium multo forte pro-
vectionum Magistrorum fuisse, qui ære ferentes opiniones jan in
nostra Schola à tribus ferè facultis propagatas, ab eadem abique sus-
cipiente causa abigi, earumque vice Neothericum, ac Nomina-
lum placita intrudi, Typographo faulerunt, ut de hoc monitos
ceretur Schola nostra Alumnos, quorum censura fundata in nec ne,
potest dicimus, prius enim que mea sunt, & qua mea esse tellatur
Typographus, tueri teneor.

25 Quoniam igitur fatetur me illi significasse solutionis obiectio-
nem de motu Angeli, an ad Physicum pertinet: haberit posse ex in-
sula nostra quaest. proem. Phys. Art. 2. & de explicatione à nobis affi-
gnata termini aboluti, & connotatiivi haberet posse ex disp. 8. logica
quaest. 3. Art. 1. prope finem; Pontius vero enim ex utrumque negat
in.

Appen. nu. 13. & multis prolate contendit; cum primum haec le-
tis, vehementer exilaratus sum, vide me illis omnibus occur-
rit, antequam ea legimus. Ad difficultatem quidem de modis An-
tiquar. dispi. 1. Met. q. i. num. 18. ubi ostendo, motus Aris ad Phylo-
sophiam in pertinere, & nequaquam ad Metaphysicam, quando
videm majores nostri, physicanis ad Metaphysicam, non
materialiter, & immaterialiter praescire, ut facint Re-
tentiores, sed per mobilitatem, & immobilitatem praescire, idque
ratio autoritatis Aris. Scotti, & Scotianus, quantum nec unam
re afferat Pontius, sed tantum communem Recentioribus Au-
tochtonum confluens, sub nu. 13. quibus ait in quare, de Nomine (qualem
anc facti) plurimum esse determinandum, si haec vel quies de Nomine, &
si in his quicunque flaudum est modo loquendi Majorum Noftrorum cum
locis, si me citatis quisque, proponit. Physic. art. 2. & disp. 11. no. 1.
etem 2. physicorum 17. & Metaph. e. 1. physicum diliguntur ad Me-
taphysicam, quod haec, entia immobilia considerat, illa vero mobilia,
et potius vlt. Adversarius, nosflare debere modo loquendi Recen-
tiorum, illas praescire per materialitatem, & immaterialitatem di-
tinguentur? numquid in philologia plus Recentioribus defer-
rebeamus, quam Aris. philosophie Parent?

orum diliguntur; at enim, nos ibi alacerre terminum relativum
esse prioris a connotativo diversum, quod falsò nobis imponit
imò ibi diximus habere quandam inter se affinitatem, & quatenus
utramque dicunt quandam ordinem ad aliud, & ab aliquotis contra-
distinguntur; addimus tamen, etiam in quibusdam differere, quan-
tum etiam ceterum, ut per id indicaremus, terminum connotati-
vum, & relativum non esse prioris esse. Pontius contendit, fed differ-
re, ut magis, & minus communis, quia omnis terminus relativus est
aliquo modo connotativus, non contraria: albam enim est terminus
connotativus non tamen relativus, per quod celsant impugnaciones
quis facit, n. 10. quia procedunt ex falso impotitione, quod alteramus
terminum relativum, & connotativum esse prioris divers.

29. Præterea falso adhuc nobis imponit in prima impugnatione
facta fib. num. 10. quod dixerimus relativum diliguntur a connotati-
vo, per hoc quod connotativum recipit aliud non per modum ter-
minii, relativum vero recipit aliud per modum termini, non ita ibi
dicimus, fed ita loquimur: relativum recipit aliud praescire ut terminum,
præficiendum à quacunque alia ratione, connotativum vero
recipit aliud per modum annexi, & accessorij præcindendum à ratione
termini, &c. quibus verbis non absolute negamus, connotati-

26 At inquit Pontius nu. 15. Metaphysic agere de rebus immobilibus mobilitate physica, & naturali, que nempe oritur ex re naturali, id est corpore, & negat etiam de Angelis Philosomathum in Metaphysica egle, quia ipsa putaverit immobiles omnimobilitate, sed iolum mobilitate physica. Verum si respondo, vnu illo modo recipere aliud ut terminum, sed dicimus non recipere illud praeclis sub tali ratione, ut factum relativum, sed praeclarum ut ratione termini, quia sub aliis rationibus aliud recipere potest, ut per modum subiecti, ut in concreto accidentibus, nimirum, vel per modum subiecti.

30 Neque eis contradicunt, ut ipse putat, quando ibidem dividimus relativum per se primò, & directè reliquie aliud; connotativum verò secundariò, & indirectè; haec enim eidem termino sub diversis rationibus competere possunt; nam v.g. hic terminus Pater, ut relativus primariò, & directè recipit aliud ut cognitio; iuvum verò secundariò; & indirectè, unde terminus relativus cum connotativo in hoc convenit, quod ad cuius perteinendam id est aliud extraneum coegeri praevidendo ab hoc, quod illud recipiat per modum termini, vel alio modo primariò, & directè, vel secundariò, & indirectè. Quod tandem impugnare contendit n.r. dictum à nobis dicit. Log. n. 32, nimur quod connotatio propria pertinet ad modum significandi, & reperitur in nominibus relativa autem pertinet ad res ipsas, remissione non esset, sed lūcīs Adverbiū ad summulas remittere, ubi videbit divisionem termini in abolutum, & connotativum caderet sub multiplicitate terminorum ratione modi significandi, divisionem vero termini in abolutum, & respectum sub multiplicitate terminorum ex parte rel significare. Solutionem tandem, quam deliderat sius rationes sub n. 12, videat in Logica secundar. editionis p. in fil. c. 3, in fine. *Fusis abromptur nimis rendendo.* *Fusis sive ligatos vocis,* sicut etiam adūgim, quod si Ponitus adverbiū terminos relativum, & connotativum non penitus confundisset.

Ejusdem oppositionis altera pars.

31 Sed ut ad aliud veniamus oppositionis membrum, quod magis iussit; an falso, & abfice fundamento fuerit impositum ei opinione habuisse à Scoto alienas, mīd eidem repugnantes in locis in epistola citatis, licet possem a iudicio ablinere, quodquidem

Eiusdem oppositionis altera pars.

31 *Sed ut ad alud veniamus oppositionis membrum, quod magis ius eff; an falso; & abique fundamento fuerit impropositum in opinione habuisse a Scoto alienas, imo eidem repugnantes in locis in epistola citatis, licet possem a iudicio ablinere, quandoque facitur Typographus censuram illam, non à nobis accipieſe, fed alicuius Conſecutoris eius Bibliotheca familiaribus, attamen qui quam plures ex opinione eius ibi citatis refutari in Metaph. ut confat ex supradictis, non possum non afferre, censuram illam magnum habere fundamentum, ut videri potest in omnibus locis supra citatis, & quotiam Tomus de Coelo, ob impedimentum ab initio epilote infinitum fine additionibus et refutari, in quibus examinare deceret etiam que scripti Pontius de intrinca Celi incorruptibili, quem ipse aferit stare posse cum oppositione materia etiam sublunari dicit, 22. de Crio 4. Celi, 1. opportunitate censit, ut in hac difficultate experimentum facilius quam fit fidelis, & candidus Scotista, praesertim quia in Apen. pag. 37. num. 2. magis clamitat, & conqueritur in hoc puncto, quam in omnibus aliis, dicere non res discordari unquam est legitime, aut audibile ullum Scotiām oppositionem tenentem, idque in opinione ipsius Scotti 2. dif. 14. quaest. 1. effici certissimum, & num. 53. acerbè dolet, quod in re manifelli impone voluerimus toti Mondo, & num. 54. inquit, propter hanc non fecisse, ut si reprehenderent varijs, & crassi errores, quibus certior epistola Typographi perfonati ad Lectorem, nonmet excusat reponemus, & dicere id nobis imputandum non esse, quia haec fuit doctrina de Celi incorruptibiliitate notatur tamquam deformatio a Scoto, non autem esse probabile, nos hujus censurae Audtores esse, quae eanderetur profiteremur doctrinam.*

et, si quidem in Met. non aliis fundamentis utor, sed id fici ad maiorem rei declarationem, ad exactam praefectionem intelligentiam auctoritatis Scotti. 6. Metaph. q. i. quam Pontius obnubilare fidebat, et in peregrinis fenus excorgeret.

28 Quod vero solutio objectionum Pontii in sua parva logica contra nostram explicationem terminorum absoluti, & connotati sufficienter haberi positi ex diff. 8. Logica questi. 3. art. t. in fine, am ostendit in Tome Logico (secundum) impensionis p. illius, nro. 16. & rursum nunc affirme ex ibi dictis haberi posse solutionem aliam ab eodem objectorum in Append. num. 8. quibus tamen pro maiori rei declaratione adjungere libet. Autem hunc iuxta ipsius dicti loco proximè citat. non videtur iatis perceperisse, quia ibi diximus circa explicationem termini absoluti, & connotati, & que dictum est. 8. Logica questi. 3. art. t. n. 33. circa corundem terminum.

29 Haec ergo duo puncta summa hic dicendiunt; an certitudinem haec hancum opinionem, quod Cetum quamvis conflat materialiter sublunari, adhuc efficit ab intrinseco incorripibile, fit Scotti 2. di. finit. 14. q. i. & omnium Scotitarum; deinde an hanc non nisi opinionem docerimus diff. 2. de Ceto q. 3. Exordium à primo, ut veritas magis patet, afferamus conclusionem Scotti in hoc articulo, & conclusionem Pontii, eafusq; invicem conframeris; atque itaque Doctor 2. diff. 14. cit. D. quod secundum thematos posse nondeda est in Cetula materia; & quantum est ex fejciendum problemate. Quidam habent spissam discordare à Philosopho in hac propositione. Calum glomeratum, & incorripibile, quantum enim est ex natura sua, ejus simpliciter corruptibile, quia sibi inservit illa potentia ad contrarium quae ramo forma Cetis non habet contrarium potest viscerificari per manum, et non potest corrupti ab Aetatu naturali. Et ab initio invenimus

fionis littera A. inquit: *Si habet materiam, est semper corruptibile, sicut signis, dato enim, quod non est aliquod Agens extra, quod poset ipsum corrumpere, quis non habet contrarium, hoc non tolleret, quia intrinsecus habet principium corruptionis, feliciter materiam, qua res per se, & ex se esse. Dixit ergo Doctor quod potest fieri materia in Caco eiusdem rationis cum fulbunari eviri nequit, quia immixtum, & ex natura sua fit corruptibile sit, quia materia et radix corruptionis, etiam si à nullo Agente naturali potest talis corruptibilitas ad alium reduci, & hæc est exprela doctrina Doctoris ibidem.*

33. Pontius vero disp. 22. quæll. 4. an Cœlum sit corruptibile, pro decisione quæstii ponit hanc conclusionem num. 31. *Cœli posse sint incorruptibiles ex natura sua intrinsecus sive confundentes materia ejusdem speciei cum fabulosis, sive fictis, quæ conclusio utriusque est terminis direcitur repugnat conclusione politie à Scoto loco citat, ex quibus constare potest quam iudeo doceat, sed in hac opinione fuerit ei falsò impotitus à Scoto refutatus, sed videamus ulterius argumentationes, quas altert loco cit, ad tuam conclusionem probandam conclaudant.*

34 Itaque primò arguit, quia non obstante compositione ipsius Cecili ex quaenam materia, posset habere aliquas qualitates conservativas, que non haberent contrarias, neque enim in hoc est illa proutis repugnaria, sed si haberet, non posset corrupti naturaliter, et ab naturam suam intrinsecam, ergo sic posset incorruptibile ex natura sua non obstante compositione ejus ex quaenam materia, fave ejusdem, iive diversae speciei cum subtilibus; Probat Minor, quia Agentia naturalia non pollunt corruptibile subtilitatis de facto, nisi prius defluerint qualitates conservativas, a ut nisi reperiant illas defluerint, nec pollunt defluerint illas, nisi introducendo formas contrarias, ergo si qualitates conservativa ali- cius compofiti non haberent qualitates contrarias, non possent illa compofita corrupti, & hoc ab naturam intrinsecam illius compofiti exigunt qualitates non habentes illas contrarias sibi. Conf. quia ideo subtilitas sublumines poluant corrupti ex natura sua, quia exigunt ex natura sua qualitates habentes qualitates contrarias, ergo quod non exigent qualitates contrarias, non esse ex natura sua corruptibile.

35 Ad hoc argumentum occurrit Doctor ferè in terminis 2. d. 14.
quest. 1. s. respondet. si enim quis dicit, quod Cælum est perpetuum, & incorruptibile, quia habet formam necessariam, ac indissolubilitatem materiali (quod eveniret in calo argumentum), si nempe talis forma tales qualitates conservativaes exigeret, quae non haberent contraria (occurrit Doctor, quod tunc Cælum non habet esse necessarium, & incorruptibile simpliciter, sed folum ex parte formæ, quatenus unio efficit indissolubilis formam, & necessariam ex parte formæ, sed quantum ad eum ex parte materia, efficit).

taruntur, cum de ratione fit in potestate contradictionis, vel ad plures formas vel ad formam ac eius privationem, ut atem uno materiali; & formae esset simpliciter necessaria, debetur esse inde aliquid ex parte utriusque extremi: Et inferior & *secundum Theologos*, ait, quod ponendum est *Theologos* *Celum ex materia, & forma compositum*; *Celum* effet ex natura sua simpliciter corruptibile, quia ratione materie sibi ineficit la poterentia ad contrarium, quia tamen forma *Celum* non habet potentiam ad terram vincere illam formam, id est non potest corrumpi ab Agente naturali; unde ex hoc quod de falso secundum Theologos *Celum* habeat formam habentem qualitates non conservativas, quibus non est modo contrarium in hoc universo, non deducit Doctor, quod *Celum* fit incorruptibile simpliciter ex natura sua, ut Pontinus in argumento deducit, sed tantum secundum quod, & ab extrinseco,

argumento deduct; sed tantum tuncum quid, & ad extrinsecum, quatenus non datur extrinsecum Agens naturale potens illas collectas qualitates de fruere, & cum inquit Pontius in Minor, quod talis incorruptibilis convenienter est si naturam suam intrinsecam, quia ratione propriæ forma; ita est spacio natum talis forma, ut spacio naturam materię, quæ sit potentia contradictionis, & ex parte his faciunt omnem contingentem convenit. Cælo intrinsecè corruptibilis, & quia ad inferendam necessitatim simpliciter aliquam compotiti, requiritur, inquit Doctor, necessitatem unio ex parte utriusque extremi, si ex una tantum parte haec deficit necditas, qualificante sit, sequitur tale compotitum esse simpliciter contingens, & corruptibile, & folium secundum quid necessarium, & incorruptibile, & ratio est, quia sit aliud Philosophi, ad deferrendum sufficit unus, & malum resut ex quo puncto defecit, bonum verò ex integra causa, & sic ut aliud compotitum dicatur simpliciter corruptibile, sufficit, quod unio formam cum materia sit contingens ex parte materię, etiam si necessaria efficit ex parte forma.

36 Ad Conf. distinguendum est conseqüens, admissio Antecedentis, quod nullo modo exigeret qualitates contrarias, non esset ex natura sua corruptibile, verum est, ut ad quatum faleat ex una parte, materies sempit, exigat illas, falso est, quod nequeat dici simpliciter corruptibile, etiam si non exigeret ex parte forma, quia malum, ut corruptibilitas in compositis, refutat ex quocumque defecu. Deinde modus ille arguendi tenet in causis praeficis, at in proposito forma exiguntur qualitates contrarias, non ea causa praeficit corruptibilitatem compositi, sed etiam materia, ut et potentia contradictionis, unde deficientie prima causa, et remanente secunda, adhuc compositum dici noscet simpliciter corruptibile.

Sed instat Pontius disp. cit. num. 33. quia ad hoc , ut aliquid dicatur corruptibile simpliciter , non sufficit , quod includat radicem

corruptionis ; sed requirunt ulterius , quod ex natura sua non habent impedimentum aliquod corruptionis , quale habere poteret Cœlum , quamvis haberet materiam primam , quæ est radix corruptionis ; fū non sufficit , ut habeat causam partiale corruptionis , sed debet habere totalem ; unde concludit , quod corruptibilitas compititorum virtutis , & ex eo , quod habeant formam , que possunt informari alia forma , & ex ea , quod habeant formam , quae existit dispositiones , quæ delintri possunt naturaliter ; unde si effectus aliquis compititorum , quod non haberet materiam primam , aut si haberet illam , non haberet formam exigente qualitates contrariae , illud non effext ex natura sua corruptibile .

37 Relp. ex Scoto 3. dist. 22, quod. unic. G. aliquid dici posse corruptibile dupliciter, nimirum quia, vel dictu potestim propter iniquam corruptionem, vel remotam, illud dicunt corruptibile potentia remota, quod habet in se, unde dici possit corruptibile, non potest tamen exire in actu, nisi prius fiat in potentia propinqua, sicut calefacientem dicitur, quod habet calorem, non tamen potest calefacere, nisi sit approximatissimum patulo; si ergo per corruptibile intelligat, quod potest exire in actu, et illi in potentia proxima corrupti, concedatur ab hoc non sufficeret, quod habeat materia, sed ulterius regiri, quod habeat formam habentem contrarium, negatur tamen id requiri ad hoc, ut aliiquid dicatur corruptibile simpliciter, & abolutu loquendo, ac in potentia remota, quo pad corrupibilem suam naturam affirmatur esse Corrum ex materia compositum, etiam si eius forma de facta contra naturam non haberet, ipsam expellere potest, id namque tantum impeditur, ne dici possit corruptibile potest a proxima, nec amplius argumentum probat, quod enim retroqueri potest de incorruptibilitate, quia, sicut inquit Pontius, ut aliiquid dicatur corruptibile non sufficit quod includat radicem corruptionis, sed etiam habere debet formam, quod habeat qualitates contrarias, ita nos dicimus, ut aliiquid dici possit corruptibile, non sufficeret quod habeat formam, quod non habeat qualitates contrarias, sed excludere quoque debere omnem prout radicem, & causam corruptionis, qui non exculca, potius corruptibile dictu debet simpliciter, & abolutu loquendo, quam corruptibile, quia bonus ex integrâ causa, malum ex quoquoque defecu subreptum.

33. *At ruris in lat. Pontius in Append. pag. 38. num. 54.* nemo potest negare, quin Celsus ex natura sua intrinsecus habeant rationem particularium fibri intrinsecum, ob quam non possunt corrupti a causis naturalibus; ergo propriè dictum, quod habent incorruptibilitatem intrinsecam reflexum causarum naturalium. Deinde non potest ostendit locus, in quo Scotus, vel leviter infinet, quod non sint incorrumpibiles ab intrinsecis reflexiis ad causas naturales agentes; ergo id alienum non potest cum probabilitate illa dici esse contra, aut prater Scoti mentem.

Reipendorut ex doctrina jam allata Scotti , negando consequentiam , quia ut propriè & simpliciter dicuntur Celi incorripitibilis et ipsorum electio unde simpliciter necnecessaria ex parte utriusque extremi ; unde cum ex una parte tantum sit necessaria , nempe ex parte formæ contraria non admittit , & ex alia contingens , sequitur , tale compositum esse simpliciter contingens , & solum secundum quid necnecessarium & incorripitibile . Ad Conf. negotiis afflumptum , si quid neclarior loc. cit. semper absolutè dicitur . Celum ab intrinsecis rationibus materie esse corruptibile , & repugnare solum ex parte formæ proveniente ; neque unquam declarat id solum intelligi debere in ordine ad causam supernaturalem ; sed hoc indiscriminabim prouinavit in ordine ad quamcumque , insinuans solum in ordine ad causam naturalem , non eis corruptibile potenter proxima ratione formæ contraria non admittit .

39 Adhuc tamen illi adverendum, antequam ad secundum venia-
mus punctum, quod cum Pontius aedē strenue pugnaret pro Celi
infringere incorrumpitabilitate à causa naturalibus disput. Et c. 22. statim
in numero 35. ait non posse negari, quin Celsus ex suppositione,
quoniam habet quantitatem, possit recipere calorem, ac alias qualis-
tates primas, & quin de loco recipiat calorē, & sit formaliter
calidus, &c. que quidem qualitates, cum sint ad corruptionem dis-
ponentes, jam factū Celsū corruptibile erant ex parte forme. Sed
quicquid fit de hoc, quandoquidem ibi initur difficultatem hanc ut
cunque solvere, id fōliū reverē volui, ut vides Lector, quam con-
formiter cum Scoto loquatur in hac materia, qui locū cit. 14. §. 8.
Secundus Theologos, aut cum Arislot. Celsus effe a contraria exemplum
ad corruptionem disponitibus nec esse peregrinatur, ut ait, im-
prefsum recipivimus, aliquoq ab eis, toz celerum defurci, de-
trimentum aliquoq paucum fuisset.

trumentum aliquod patrum nunt.

45 Nunc ad aliud veniamus punctum, an scilicet circa Celi incorruptibilitatem non eadem cum Pontio profeatur & doctrinam & sententiam, conferamusque simili nostraris conclusione ad re flumen ferendum Pontium: iustis prima conclusio loc. cit. dip. 22. de Celō quā num. 31. est illa: *Caeli posse esse incorruptibilem ex natura sua inservire, sive conseruare materia eiusdem substan- tia, sive diversa nostra velra conclusio dip. 5. de Celō num. 100. est illa: Dicimus primū supposita substantia compositione Calli ex materia, & forma, *Callum esse corruptibilem extrinsecum, quatenus nullum agens naturale reperitur potest ipsius corrumpere, non autem intrinsecum;* Itaque nos dicimus, *Callum ele intrinsecum incorruptibile, ipse dicitur ele intrinsecum incor- ruptibile, & sic contradictione docemus;* est ne hoc eadem doctrina, & sententia preferiri cum Pontio.*

At inquit in Append. pag. 38. num. 53. hanc evasionem non juvare, nam ipsi explicant, ait, suam incorruptibilitatem ab extrinseco esse,

quantum ad hoc, quod non possunt corrumpi à causis naturalibus, & non dico eos incorruptionib; ab intrinsecis, nisi reflexive ad Naturam, quod agit secundum cursum ordinarium, & connaturalem, & cum ipsi dicunt eos esse corruptibilis ab intrinsecis, hoc intelligunt reflexive ad Deum, ut sit velut, quod ex intrinsecis niam, cur autem adjectivum *nominis* transmutaverit in *menses*, non alia credo de causa, nisi ut hac faciliter præmissa, majorē fibi pararet apud *Lectores* licetiam ostendendū, & obloquendū contraria Typographum.

ut recipere ad gloriam suam, ut patet, non possumus nisi habemant ut polliunt a Deo corrumpti, & hoc ego etiam dico, ergo non possumus in re habere differentiam, sed in modo oportendi.

41 Relops hoc nunc suam explicacionem recipere nolle, quandocum ex multis alii patet non esse fidum mentis nostra interpretatio, unde cum dicimus Cetulum esse ad causas intrinsecas incorrumpibilem, non intelligimus in ordine tantum ad causas extrinsecas, tamen cum dicimus etiam ab intrinsecis corruptibilem, non id intelligimus reciprimum tantum ad Deum, ut ipse nos expoxit, sed in ordine quoque ad causas naturales non quidem corruptibiliter proxima, sed remotas; Deinde si Scoticus volebat, ac nostram propter lenitatem non fuerit scimus imbutus, ingerit, quod ferribit in Appen- pag. 29. num. 41 ubi nos redarguit, quod Relationes Paternitatis, & filiationis dixerimus esse Relationes intrinsecus advenientes illis verbis (deinde falem est, quod ait), Relationes paternitatis, & filiationis que sunt Relationes causitatis, agnoscit ab omnibus Scoticis vel intrinsecus advenientes) sed quam falsò hoc totum significat, quippe interprerti potest legendi Scoticus omnes, ut Tatarescum cap. ad aliud quod est, ibid. 1. art. 2. cum catenis Parisienses, & omnes Formalitatis, qui cum Magistri formalitatum relationes recipiuntur intrinsecis, & extrinsecis advenientes, relationes paternitatis, & filiations alignant inter relationes intrinsecus ad-

nota. Deinde si Scoti voces, ac nomen patrum
scotum, phrasij ironica utrū debet, Scotumque pro eis citare, pra-
terius cum ex profecto hanc questionem tradet, ino ex debito ad
tenetur, cum enim cursum coniiciat ad intrinsecos Tyro-
nes in via Scotti, Scotum citare debet praeferit in questione-
bus, quas ex profecto trahavit, ut Tyrones agnoscere possint, que-
ritur mens Doctoris in hac materia de Celo, quia est ex principali-
boribus in Philosopheria: ad quid enim cursum ad mentem Scotti in-
scribere, nec pollicari etiam citare in questionibus, quas agit
ex profecto? fane hoc non est cursum ad mentem Scotti compone-
re, sed propria placta docere, vel Recentiorum sub Scotti mantello,
quaque nullam posse Adversarius excusationem afferre, cui Scotti
ne scotias in hac questione adeo principali citaverit, nisi qua-
contraria eti sententiam protrahatur, quod si tandem hic Au-
tor contendat nos in re differentiam non habere, sed tantum in
modo loquendi, melius est, ut nobiscum loquatur juxta phrasim
Scoti, illum loquendū modū, vel Recentiorum deterrēdo. Fa-
ciam falso cognoscit, inquit proverbium de volente errorem corri-
gēt, & innotescit angustias, & inquietudines.

NONA OPPOSITIO.

⁴² Legitur in Appen. num. 28. & 29. ab Audore epistole impo-
litum ei fuisset, quod à juventute in Scholis Recentioribus
tempore Patrum Iesuitarum instrutus fuerit; eorumque principia im-
memperib; quod potè deducere non facile fuit; & id in cauſe &c. quod
Scotia Scolastica interdum exorteb; &c.

Hoc judicium Authoris episcopalis, sicut non totaliter approbo, praeterea quod motivum de flylo, ac modo disperandi (quandoquin dem, nolque, & Soscis ipse rationes aliorum impugnare soleat, quibus cum in conclusione convenit, quod & laudabile, & utile fieri exequitur, ne vera conclusio ob falsam rationem tenetur) ita neque totaliter reprobo, nam negari nequit, quod Ponitius in suo curia nonnullas habeat opiniones, que à Recensitoribus Iuris traduntur, neque in Peripato, neque in nostra Schola conseruentur, sed tali vel tali spatio addidit, & alligata; idque eti ad eō in senectu scoli a exploratum, ut merito dixerit Ovid, controverit, i. p. y. fundo 10. num. 1. nihil hucuscive certius fuit Philologia, quam praefontis esse omnino immobiles, & ita effeminate affixas huic ipatio, ut ipsi resupent in alio existere, ac prōinde implicare Corpus Romæ habere præfontiam, ex vi cuius Matriti constituitur: hoc ille, quod mirabile paradoxum in Philologia impugnatum vide dist. viii. hijsus Tomi de Gener. 4.8. in fin.

45 Mirabilia docet in Celo dum disp. 22. de Celo num. 35. vult esse

dicti, quia eum fidem illiscentium Interplex quolibet, ut omnino a Scoto aliena, ut docet. *Licetus eius nonnullis* Interplex quilibet, ut in repudione ad instans contra quantum fiduciam versi, 3. *proposito*. Quod gravitas, levitas non fuit accidente diffiniri, sed in substantia gravium, & levium. *Quod Terra* sit calida, & *quod Rarerefactio*, vel *condensatio* per eum gravium, & levium corporulum, sive de- recipit calor, & aliarum qualitatum corruptivitatem, & quod de factio calidat, cum tamen ibidem defendat ex alia parte esse ab intrinseco incorruptibile, et *in quaum* mirabilis haec doctrina de *Terre*, nam docentes esse receptivam huiusmodi qualitatum, docent confluenter receptorum *pergrinatum* imprefessionum. Mirabilia denuo docent *pergrinatum*, dum Tom. 3., cui *Furcis* dif-

defundatur ab Attraga, & allies Recensitibus; Quod Aer fit frigidus, quod defenditur ab Arelo, & ceteris contra Artil. Quod Corpus replicari possunt in pluribus locis finis replicari forma loci abolutam à loco independentiam, quod nunquam in aliis locis possunt audiretum est à tempore Scotti usque in praedictum diem. Quod Accidens corporis polis divinitus subiectari in subiecto spirituale, & quod Accidens spirituale in subiecto corpore. Quod denatur Relations natura sua terminorum praecedentes; Quod Actio & passio formaliter sumptuosa eundem polis importare respedium. Quod academ scientia polis etiam finali practica, & speculativa, & finali conimis opinione, quae postum docentur à Recensitibus sed in Schola nulla sunt profusa porro. & à Scotti ad hanc causam tam Mirabilium genum doceat utra cœum, dum 1 om. 3. in Chasius 18. de eme, loco replicari, modum doceat compendiens Deum ex genere, & differentia facta auctie, & tecla eius summa simplicitate, ad quam cœum, nec Divus Thomas, nec Thos Aquinas, nec Scotus, nec Stoileffus quantum attingere poterunt. Sed adhuc mirabilis est, quod aut diff. fr. 10. in Chasius 18. s. no. 50. Christianum in prædicando substantiam, & confidetur, ut et suppeditum humanum præcise, qui loquuntur, non modo validè impropus esse, ne dicant errorum, sed fides debet, in Christi unitate, ut tummodò supponatur repudiat, & hoc vivimus, quamvis ergo considerari possit, ut a suppositum diuinum in humana natura subtilissimis, nequaquam tamen considerari posset, ut suppeditum humanum, qui talia lumen, & rationem non merito possit.

ted in Schola nostra tunc prout nosse, & à Scoto ad hanc usque tempora nuncquam audire, quod ad eum certum est ut neque Pontius di-
aulus sit negare, sed ingenuè fateatur in fine examinis illis episcopis, à
cuius inquit: Itaque non quod ab incubus lae doctrina. Scoti non
luxerim, aut quod enutritus fuerim in Jesuitarum Scholis, antea
scam Scoti doctrina applicatus essem, ortum habuit, quod à Scoto
recedebat, ubi receperitis videri possem, fed quod urgentissimum
rationum momenta veritatis allequendam cupidissimum quan-
dusque ad Scotum alterum, quam communiter intelligi solet, expli-
candum complerent, hæc ille
tale suppositum in eo non agnoscimus.
Mitto aliam mirabilem doctrinam de unione dñi. 17. log. num. 65,
quod divinitus dari posuit fine forma unita, mitto [inquam] eo quo
ca. 3. Append. nro. 44. negat hoc unquam difficile loc. cit. & cit adducit
solum responsum quorundam Scotifacium exultimatum
aliquem refectum realem extrinsecus adventientem posse esse ab
que termino reali existens, & contra illam fententiam propositul-
e difficultatem tum ex natura relationis, tum ex inconveniente forma
qua sequeretur, nempe quod posset esse unio non existente forma
qua se sequitur.

& licet postea affigaverim, [inquit] responsum, quam pol-
lent illi Scotti ab diligere, in qua respsona concedit, unionis
polse esse in materia non existente forma, tamen non approba-
vit responsum, sed eam insolutam reliqui alii solvendam: quod
certum est, non esse perinde, ac tenere quod eius est, vera, aut quod
est eius in materia, quin est etiam forma, & quia uniret con-
sequenter ipd.

45 Sed fane, si verum est, quod praeverbio dicitur, qui facit, ar-
probat, dum eam responsum insolutam reliquit, eam con-
suetudine ratiæ approbat, etenim recte Innocentius accep-
to error, dict. 83, (error, cui non resulgit, approbat, & veritas cum
minus desperatur, opiniorum) XI. Art. 10, lib. de lineis, in se caribili-

rea quod non audeat oblatas argumentationes disolvere, atque sic imbecillitatem suam fovente gravioribus insuper fallacis (de celi-
t) ergo supucionem tolleret, quod illi opinioni absentient, unionem else posse in materia divinitus fine formata, reponendo
men illam omnino convellere debebat.

Ridiculum tamē est, quod ibidem Pontius statim subdit, cum inquit: Dico tamē iam in gratiam Maffei, ut habeat in quo me impinguet in sua Metaphysica, & exercet, si quid habet subtilitatem, illam reponitam quad rationem ita probabilem esse, ut ipsi nuncquam poterit arguere ullo positivo cum sufficienter impugnare, imo nec contra eam adducere illum locum Scoti, qui commisso Auditoribus ipsius. Parum etiam aberat, quin ipse impugnationem a sanguine, sed uolo prævenire eius diligentiam, & doctrinam. Ab illo haec liberata dicam, ut polita verē dici, quod semper fuisse fuerit. Hæc ille, quod nunc dico, non respondebat, sed respondens subiectum, si morbi molestia aliquantulum permisit, adeo tamē me ab eo ultra honoris mei prejudicio defensiones nonnullas, vel offensiones P. Pontii prætermittere potuisse, quandoquidem in quibusdam nobilium convenire contendit, nec verlam docere doctrinam, ut conflat ex dictis de Cœli incorrumpibiliitate, in aliis se defendit Barlaicis armis ad diffinientem con fugiendo de larga, & frida acceptione, ut confiat, ex questione, num ad physicam mutationem requiratur, quod privatio praecedat tempore formam in subiecto; clam enim hoc negaret palam contra Scotum pluribus in locis, pro defensione inquit pag. 118. num. 116. append. apol. se locutum esse de mutatione large accepta, & non tam propriæ, & ficti locutus est Scottus. licet ergo

Metaph. qui ipsum impugnemus. *Repl.* minime opus suffit, ut hanc solutionem mili relinquenter, ut habemus aliquid eius impugnandum in Metaph. quandoquidem ut plurima, & fine comparatione graviora in eis Cursu legerim; quia in Metaph. impugnare debemus, ut feci; dico itaque codicem logicum ad manum non esse, ut videre possem ineluctabiliter aliam responsum, que mihi occasionem praeberet posse exercitare substitutam cum ipso, si quam habeo; arbitror tamen sufficienter impugnari posse ex his, que dixi disp. 8. log. q.6. art. 1. de necessaria, ac indispensabili conexione relationis realis, actualium termino, quam & ipse approbat in Append. pag. 14. s. 210. an verò latius conquerender ad sua fidia, qui alibi tenet, dari potest relationes natura terminum praecedentes, videat ipse; addo tandem quod etiam si liberum ad manum habemus, me nolle circa haec quatinus tempus in Metaph. contreverse, nec cum ipso graviter, qualiter astimo Ponendum, in re adeo leviter ingenitus exercere, iea in gravioribus questionibus, licet in Metaph. factum effe videbit.

⁴⁸ Ut igitur huic Appendici generali finem imponam, locis om- per

Responsta ad nonnullas alias P. Pontii apologeticas objectiones tum Physicas , tum Animisticas , suis postea locis inferenda.

De Infinito Cathegorematico:

Pontius in append. apolog. num. 47. confirmat, quod dixerat in Physica, de potentia Dei abfoluta dari posse infinitum in actu categoricatum tam in magnitudine, quam in multitudine, & sit nullum locum ex Scoto adduci posse, in quo apponit doceretur, & preferatur in adductis jam non obstat disputatione. Phy-

ferit in adductis jam à nobis ditup. 10. Phy-
sic. quæst. 3. nihil tale haberit, nam in 2. dis-
cussione quæst. 3. nihil cires hoc determinat, nisi quod dum litt. I. responderet ar-
gumento quinto 2. opin. ex infinitate deducito, si mundus ab
externo esse potuisse, inquit, non secutur infinitas animas in
cau illo, quia Deus non posset magis producere infinitas ani-
mas in cau illo, quam poslit de facto producere in qualibet
hora, unde si repugnat, quod poslet producere illas in hora,
repugnat etiam, quod eas poslet producere ab externo, etiam si
possibilis effet producere creatura ab externo, quare cum illi,
qui utuntur illo argumento, negantem polli producere infinitas ani-
mas in qualibet hora, non debent inferre, quod possit produc-
ti ab eterno, etiam non repugnare producere eterna crea-
tura: in qua reponfione prudenter abfrabit Doctor ab altera
controversia de possibiliitate infinitiorum in actu, & independen-
ter solvit argumentum ad hominem, ex quo patet illum locum
non favere Adverfariis. Ita ille

non favere Adversariis. Ita illa.
Sed contra, falso enim est quod Doctor in solutione
hujus argumenti abfrahat à controversia de possibiliitate infinito
in actu, imo tantum abeft, quod ab ea abfrahat, quod
potius supponit in ea quæstione in solutione argumentorum se-
cundæ opinionis impossibiliter infiniti in actu etiam de po-
tentia Dei aboluta, ut letè notavisi Smifnich, De uno
trad. 3. disput. 7. num. 82. vir in littera Doctoris veritatisimis,
& hec etiam expositi Tatar. ibidem, & Doctoris interpres fidelissimi-
bus, breviter ergo (inquit) *Sententia vult dicere*, quod implicat in-
finitum multitudinem eis in actu &c. quare falso est et Doctorem
in illius argumento solutione abfrahare ab illa controversia de
infinito in actu, imo potius Auditoribus illas secundæ senten-
tiae gratis concedi impossibiliter infiniti in actu, & negat
id fecuturum ex productione creature ab æternio, quia inquit,
si in infinitis infinitibus huius non posset esse infinitas inven-

as, quia hoc non est factibile; ne in infinitis debet rotis pra-
potest potest infinitas animas creare; & tandem in fine, subiungit
necessariam rationem aliqui Philologi haec impossibilitatem esse
accidentaliter ordinatae, volens innuere, quod non defleunt Phili-
ologi, qui concederent possibilitem infiniti actu, quam ipse
negat in solutione illius argumenti, & dat gravis arguenti, tan-
tum impossibilem & repugnanteum.

3 Secundum alia auditoria à nobis adducta disp. 10. Phys. 3. pro
possibiliteate infiniti in actu erat 3. diff. 1. 3. quiam ex nobis referens
ontus inquit, *vobis* docere dicitur, quia in citatione erraverimus d. 14. q.
ubi fateci oppositum, fermentum hoc ei, quae tenet possibilitem
utrummodi infiniti contradicere auditoria. Philologorum, & San-
torum. Et postea n. 48. respondet hanc etiam locum minus favere
prior, quia in primis non dicit possibilitem infiniti categoricamen-
te contradicere auditoria Philologorum, & Sanctorum, sed aq-
uis existimat, loquitur enim de infinitis vilibus, quas actu ha-
bent anima Christi; & inde non abolute dicti certitudinis de posicio-
ne actuali infiniti contradicere auditoria, sed quod videatur con-
tradicere, qui loquendi modus eis ipsi familiaris, quando procedit di-
citative, & non affective; & tandem non opponit illi fermentum ra-
sonem ullam; fed solum, quod videatur esse contra Philologos, &
Sanctos, quod indicat secundum rationem iudiciale illam probabilem.

4 Verum haec quoque evasio frivola est; & quidem ea in citatio-
ne error irreptis, non quidem in citanda diff. 3. pro 14. ut Adver-
sus opinatur, nos corrigens; nam in 3. diff. 13. q. ad 1. *questionem*, impossibilitem infiniti in actu Dicit, clarissime affluit; dum
robore contendit sumam gratiam potuisse creati simus una crea-
tio, sic arguit; accepta aliqua gratia determinata infinita, puta
1, quæco ascendendo, aut eis statu ad aliquam supremam, & ha-
bet propositum: aut non, sed potest procedi in infinitum, & tunc
sequitur, quod quanto aliqua magis exceedit A, tanto eis perfector,
& per consequens illa, quæ in infinitum excedit, eis in infinitum
perfector, & ita in eis erit intensivæ infinitæ, & tamen cum ipsa
ideatur ab intellectu divino, sicut unum creabile, potest una crea-
tio creari, & ita præter hoc, quod inferius impossibile, facies quod
gratia sic infinita, habeatur propositum &c. quibus verbis aperte
loget ei impossibiliter gratiam actu infinitum in intensione; itaque
error irreptis quidem in nostro texto, non citationis diff. 12. pro 14.
nam diff. 13. omnino citanda erat, utpote in qua Doctor aperre-
at ultra impossibilitem infiniti in actu, sed quia ultra diff. 13.

citari quoque debebat dist. 14. adeo ut legi debebat & in 3. dist. 13. &
14. q. 2. ubi fatetur oppositum sententiam contradicere autoritatem Philo-
sophorum, & Sanctorum, omnis autem est per errorem Amanuensis
dist. 14.

³ Quod autem ad hoc respond. Pontius, Scottum ibi negare actu-
infiniti existentiam repugnare autoritatem Philopoforum,
& Sanctorum, non vero possibiliterum, quod dubitare loquitor
adhibendo verbum, *videatur*, & quod ait repugnare autoritati si-
gnificans per hoc non repugnare ratione: hoc, inquam, vanum
est, & voluntarii dictum; nam si negavit actualem infiniti exi-
stentiam, non utique alia de causa id negavit, nisi quia repugnat
et impossibile, ut dixerat immediate ante d. 3. scut etiam hac
praeclaritate de causa negativa fuit a Philopofo, & Sandis PP. & ri-
cipiente omnino eti fieri potuisse illa, quod dubitare dubitative per ver-
itatem argumentum.

Quero (inquit) ab Adversariis, an numerus creaturarum pol-

philophorum, & Sanctorum, eorum namque quamplurimi non dubitative, ac veluti fulvus infinitum in actu negaverunt, sed clarissime, & expressissimis verbis illud impugnauit, ac inficiantur; adeo ut ineptimiliter sit dicere eos de hoc nego dubitare, aut Doctorum de eorum opinione; & tandem quavis dicat Doctor infinitum, in actu auctoritati Philophorum, & Sanctorum contradicere, planè non haec redē dederunt ipsi iudicatae opinionem illam non repugnare ratione, unde jocuſt hoc repugnat auctoritati, ergo non repugnat ratione; inquit quia repugnat auctoritati Philophorum, & SS. potius deduci debet, quod etiam repugnatione, quandoquidem veritatem non sit tot inūg̃-s viros, & doctilissimos abesse ratione locutus fuile.

¶ Etiam si quis auctoritatem patet, & hanc esse auctoritatem

ſibilium à Deo cognitum sit finitus categoriemate, vel non; non ut finitus categoriemate, ergo erit sic infinitus, & sic habebit intentum; si vero est categoriemate finitus; ergo potest alſignari numerus determinatus rerum à Deo cognitarum, quo maior ab ipso cognoscit nequit, & sic non cognoscit finita in infinito. Ruris certum est, quod Deus non posse plura cognoscere, quam quia actu cognoscit, quia quicquid cognoscit, necessario cognoscit, alias ignorantes aliquarum rerum haberet, ergo fallum est, quod dicitur Adversarii num. 95. Deum non cognoscere tot, quin plura possit cognoscere, nam, ut dixi, cognoscit omnia possibilis, non potest enim plura cognoscere, quam omnia, & non sicut plura possibilis, quam omnia. Praterter, si darentur infiniti homines categoriemate à parte rei, prout nemo possit probare,

6 Tertiū, alia Scoti auditoris ab nobis adduta erat ex Reportatis p.d. 16.4.9, quamvis ipse immediate postquam non correxit fala citationis, falsissimi citet hunc locum ex Reportatis p.d. 43. art. 1. q. 3. (nam nec Reportata Scoti procedunt per articulos, nec illa dicit. q. habet tres quæsitiones, sed tantum duas) ad quam auditoriatem occurrit q. 49. dicens, non nullum de ea curandum est, quia Reportata non nisi tanta auditoriat, & addit Dodorem ibi locutum probabilit. Fator Reportata non eam praefaciere auditoriatem in schola nostra, quam habent libri Sententiarum, attamen si quando eadem reperitur doctrina hic, & ibi, ejusdem cenfer debet auditoriat; unde cum loco citate in R eportatis p.d. 16.4.9, in fin. certificari, & non probabilitatem tantum, ut ait Pontius, neget probabilitatem infiniti quod existentiam, hancet doctrinam in lib. Sententiarum nullibi revocet, imò potius confermet, vel ut certainus supponat, tam tam debet facere auditoriatem, non fuscus si hoc difixit in lib. Sententiarum; vide etiam alium locum p.d. 2. q. 2. ad 1. princ. ubi manifestum afferit implicantem contra infinitum in actu, quam declaravit dipl. ro. Phys. n. 22.

7 Quod ad hanc auditoriatem pertinet, vel contra Scoti auditoriatem, non est nisi tanta auditoriat, & addit Dodorem ibi locutum probabilit. Fator Reportata non eam praefaciere auditoriatem in schola nostra, quam habent libri Sententiarum, attamen si quando eadem reperitur doctrina hic, & ibi, ejusdem cenfer debet auditoriat; unde cum loco citate in R eportatis p.d. 16.4.9, in fin. certificari, & non probabilitatem tantum, ut ait Pontius, neget probabilitatem infiniti quod existentiam, hancet doctrinam in lib. Sententiarum nullibi revocet, imò potius confermet, vel ut certainus supponat, tam tam debet facere auditoriatem, non fuscus si hoc difixit in lib. Sententiarum; vide etiam alium locum p.d. 2. q. 2. ad 1. princ. ubi manifestum afferit implicantem contra infinitum in actu, quam declaravit dipl. ro. Phys. n. 22.

8 Sed enim respondeo id ridiculum non esse sola testif. auditoriat in signum Scotifilarum eam adhibentium, & aliorum extrā Scholam nostram qu. illa 6. citatorum; bene quidem ridicula fuit arumenta, quibus illam evitere nititur, Ad p. dico nimirum rerum polibilium à Deo cognitorum esse finitum categorematicè, sed finitategoreometricè adhuc infinitum; unde negat consequentia illa, ergo potest affligari numerus determinatus rerum à Deo cognitorum: hinc enim consequentia filius deduci potest de numero finitum tam categorematicè, quam finitategoreometricè, id est quia utrinque infinitum existat infinitum, non autem de numero finitategoreometricè infiniti, qui in eo tantum sensu dicatur categorematicè finitus, non enim illi in maxima, & supremis multitudinibus, non autem quia sit determinatus. Et certus quidam rerum numerus, cum

Quād sub eodū nū. 49. ne videat̄ p̄ræter, vel contra Scottum locutus ē in affectione possibilitatē infiniti in actu prō hac adducit̄ locum in z.d. 3.4.7. & aliud dico, litt. G. ubi exp̄l̄s̄t̄ ait habere Doct̄m̄, quod multitudine numeris comparatur secum infinitatē, quod quānvis posſit intelligi (inquit) de infinitatē posſibl̄i, & finitatem categoriæ, potest tamen etiam teneri de actuāl̄i, & categoriæ. Confirmat̄ hoc ex 3. d. 4.7. dum enim Doct̄ ibi admittit̄ probabilitatē fentientiæ, quod anima Christi videat̄ possibl̄ia omnia possibl̄ia, vel unica visione, in qua efflent fundati pures reflexus; vel infinitis visionibus; omnino probabilitatē videat̄ exfiltrare fentientiam afferentem possibilitatē infiniti categoriæ, sine qua neuter ex illis dicendi modis posſit fulniſter: unde tandem deducit̄, nec quidem per apparentiam sum fentientiam esse p̄ræter Scotti mentem.

7. Sed an nec apparentiam sit illa opinio contra mentem Doctoris fatis confitat ex dictis, & equidem admiratione dignum est, quod pro sua fententia adducat auctoritatem illam ex 2. dist. 3. quælibet 6. dist. princip. quandoquidem ibi Doctor manifeste loquatur de infinitate finitatem categoriarum, & successiva, quam at non repugnare pluralitatim numerali, quantum enim ex se, quam doctrinam lupetius etiam tradiderat eadem dist. 6. ad pr. prop. ostendit, quod adeo verum est, ut nec Adversarius ipse id autus fuerit negare; cum vero inquit, illam doctrinam æque bene intelligi possit de infinite actuall, & categoriarum, ita fibi adhaec rebus probandum, quod additum ex 3. dist. 4. quælibet 2. dist. adhuc magis olicitur dictum; fallum enim est ne neutrum ex illis dubius modis, quo ibi Doctor affligat ad tundendum, quoniam anima Christi omnia possibiliter videtur agere, fine possibiliter infiniti categoriarum (ut nonne posse) nam iuxta primum modum, quod scilicet polit omnia videre unica visione, in qua effeta fundata pli res expedit, differet docet Doctor nul an facilius ratione auctem illi verbis non sequuntur infinitas actus.

re postum ei discrimen inter infinitum categoriacum, & finitatem categoriem cum dist. 10. cit. 4. p. art. p. & 2. & precipuum erat, quod infinito categoriæ matico nulla potest fieri additione, cum supponatur esse in supremo, & maxima multitudine, bene tamen in infinito finitatem categoriacum, quod illam nunquam intrinsecè attingit, unde ex illa doctrina negatur illa coniectura, nam si consideraret hinc hominem non categoriacum, à parte rei pollici probari, quod essent sic infiniti, quia "ex quadam uno humo talis numero addi posset: quod si alii homines addi posset, falla effet suppositio, quod essent infiniti in homines categoriæ" atque, nam ex hoc reprehendenter esse infiniti finitatem categoriacum tantum; vide quibus argumentis impugnat hic Hercules ridiculam responsionem, & meram evasione verba- mē fini leniti, qualem appetit nostrarum & cogita quam strenue feriam responsionem, & futu datum impugnafit ut quisque sibi manu ignarus, ita est *pro tacit.*, *tert.*, *hifor.* & *veritum* est, quod duxit Curt. lib. 7. *Canem timidum latrare vehementius, quam montere.*

De Immediato Subiecto Qualitatum.

Disput. 3. Phys. qu. 3. artic. 1. tribus rationibus ostendo, quantum sit etiam esse subiectum immediatum aliorum accidentium, quod substantiae inherant: indigitus vero Pontius, quod quam eum impugnationem nostras rationis secundae per modum refutandi adduxerim, non fui, sed plurimum nomine, brevissime recerim, tentavi in vindicatione quam specie impugnations illas nostras rationes labefactare in append. naz. 126. n. 187.

Prima nostra ratio erat, quia non est necesse, ut dictum erat art. traced. omnia accidentia immediate inhærente substantia, sed & causa uno mediante in ratione subjecti convenire possant; aut igitur hoc accidens immediate substantia inhærens genens subjecti munus